

МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ ЯК ФОРМА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ У ПРОЦЕСІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ігнатенко І. В.

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри земельного та аграрного права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

м. Харків, Україна

Як відомо, в сучасних умовах урбанізація становить загрозу для довкілля. У зв'язку з цим важливого значення в процесі містобудівної діяльності, набуває моніторинг земель. Він тяжіє до охоронного аспекту і включає, зокрема, безперервне спостереження за станом і використанням земель виходячи з їх цільового призначення. Поряд з контролем за використанням та охороною земель функція моніторингу є найважливішою управлінською функцією. Однак у регулюванні як земельних, так і містобудівних відносин вона розвинена явно недостатньо.

Відповідно до ч. 2 ст. 191 Земельного кодексу України, у системі моніторингу земель проводиться збирання, оброблення, передавання, збереження та аналіз інформації про стан земель, прогнозування їх змін і розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень щодо запобігання негативним змінам стану земель та дотримання вимог екологічної безпеки.

Актуальними як для держави, так і для приватних користувачів будь-якого інформаційного ресурсу є питання його достовірності, повноти відомостей, адекватності існуючому стану, правовій обґрунтованості, що гарантуватиме відповідний рівень довіри до такої інформації. Варто зазначити, що окрім вирішення внутрішньодержавних завдань за допомогою моніторингу, Україна ще й зобов'язалась адаптувати власну систему моніторингу навколишнього середовища до вимог аналогічної загальноєвропейської системи. Проте без вдосконалення якості інформаційної складової всі спроби створити систему моніторингу європейського зразка будуть марними.

Необхідно зазначити, що Європейські країни та США активно застосовують новітні технології у цій сфері. Наприклад, функціонування системи супутникового моніторингу земель допомагає спостерігати за станом земельних ресурсів та робити прогнози щодо їх змін. Таким чином, в Україні слід вдосконалити інформаційне забезпечення моніторингу земель, зробивши інформаційну систему про моніторинг земель відкритою, а також систематизувати дані про облік земель. Крім того, потрібно навчитись використовувати міжнародні

здобутки з метою забезпечення належного правового регулювання відносин у вказаній сфері [1, с. 97].

Одним з головних чинників забезпечення ефективності моніторингу є своєчасна і адекватна реакція суб'єкта управління на зміни в навколишньому природному середовищі. Цього досягають впровадженням достатньо ефективної системи оперативного управління і отриманням первинної інформації для прийняття управлінських рішень. Під первинною інформацією зазвичай розуміють не лише спостереження та збирання інформації, але й її попередню обробку і збереження у відповідних базах даних для подальшого використання [2, с. 83]. В літературі висловлена думка, що ефективним було б подання моніторингової інформації на базі існуючої кадастрової карти, оскільки це б підняло на якісно новий рівень доступність відомостей про весь земельний фонд країни, яка б не обмежувалась даними лише про площу, місце розташування та цільове призначення [3, с. 219].

Державні органи і посадові особи, які ведуть моніторинг земель, зобов'язані своєчасно виявляти природні та антропогенні зміни в стані земель у межах населених пунктів, прогнозувати їх розвиток і пропонувати рекомендації щодо попередження та усунення причин, які призводять до погіршення земель, порушення встановленого для них правового режиму. Зібрані шляхом моніторингу матеріали слугують не тільки інформацією, що попереджає про несприятливий стан навколишнього природного середовища, а й виступає правовою підставою для прийняття необхідних рішень компетентними державними органами.

Необхідно зазначити, що регламентація відносин щодо моніторингу земель сільськогосподарського призначення є налагодженою. Однак останнім часом набуває оберти моніторинг і інших земель, зокрема в межах населених пунктів. Особливу значимість він має при здійсненні містобудівної діяльності.

Разом із тим, можна стверджувати, що незважаючи на достатньо розвинене правове регулювання моніторингу земель у межах населених пунктів як структурного елементу системи моніторингу доквілля існують певні недоліки, що зумовлюють недостатню ефективність функціонування системи моніторингу земель, а саме: порядок збирання інформації про стан природних ресурсів ні за обсягом, ні за змістом не відповідає сучасним вимогам та завданням державного управління у зазначеній сфері суспільних відносин; неузгодженість між нормами законодавчих актів про відповідний вид моніторингу доквілля; відсутність сучасного оснащення центрів системи моніторингу в переважній більшості регіонів країни тощо.

Моніторинг земель повинен виступати одним із головних джерел отримання інформації про стан земельних ресурсів, який дозволить отримати

об'єктивні дані у межах населених пунктів. Інформація, здобута за допомогою моніторингу земель, повинна служити правовою основою для прийняття необхідних рішень державними органами в галузі використання та охорони земель.

Необхідно також акцентувати увагу, що у межах населених пунктів відповідно до ч. 1 ст. 23 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 р. № 3038–VI, здійснюється містобудівний моніторинг, що являє собою систему спостережень, оцінки та прогнозу стану і змін об'єктів містобудування, які проводяться відповідно до вимог містобудівної документації та спрямовані на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних і громадських інтересів. До завдань містобудівного моніторингу відповідних Служб містобудівного кадастру, згідно п. 2.2. наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку проведення містобудівного моніторингу» від 01.09.2011 р. № 170 належить збір показників інформації: реалізації Генеральної схеми планування території України за опрацюванням матеріалів щодо: розвитку території за видами та режимами переважного використання; розвитку системи розселення; забезпечення сталого розвитку населених пунктів; розвитку інженерної та транспортної інфраструктури; стану довкілля; реалізації містобудівної документації на регіональному рівні за опрацюванням матеріалів щодо: виконання заходів програм економічного і соціального розвитку територій; динаміки функціонального використання земель, демографічного, соціально-економічного та територіального розвитку, розвитку в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці загальнодержавної, регіональної та місцевої інфраструктури; оцінки екологічного та санітарно-гігієнічного стану земель та ін.

Метою проведення такого моніторингу визначено отримання показників стану і змін об'єктів містобудування у відповідність до містобудівної документації для оцінки і прогнозу впливу на забезпечення стабільного розвитку територій з урахуванням державних і громадських інтересів. Для досягнення даної мети має відбуватися збір необхідної інформації, передбаченим Порядком.

Відповідно до Наказу спостереженню та аналізу підлягають містобудівні умови та обмеження; технічні умови; будівельні паспорти забудови земельної ділянки; реєстрації декларацій про початок виконання будівельних робіт; реєстрації повідомлень про початок виконання підготовчих будівельних робіт; реєстрації виданих дозволів на виконання будівельних робіт; реєстрації декларацій про готовність об'єкта до експлуатації та виданих сертифікатів. Публічність інформації щодо об'єктів будівельної діяльності, законності здійснення будівельної діяльності є надійним засобом забезпечення ефективності господарського порядку. Специфіка моніторингу полягає у тому, що він необхідний

у різнохарактерних та швидкозмінюваних умовах ринкових економічних відносин, які вимагають негайного й ефективного прийняття рішень. Відповідне реагування позначиться на прибутковості підприємств, реалізації планів і програм, або на будівництві та характері подальшої експлуатації міських об'єктів [4, с. 20].

Виходячи з положень законодавства проведення моніторингу є необхідною процедурою для здійснення постійного контролю за об'єктами містобудування. А якщо взяти до уваги сучасне положення із здійсненням будівництва в Україні, з зростаючою кількістю «самобудів», відхилень від будівельних норм, впровадження містобудівного моніторингу є необхідним заходом. Відсутність належного моніторингу містобудівних процесів стримує розвиток територій та приводить до нераціонального використання їх ресурсів і в кінцевому рахунку не забезпечує заходи щодо охорони земель.

Все це дає змогу зробити висновок, що моніторинг земель у межах населених пунктів є важливим та необхідним для забезпечення інформацією про стан та якість земель, а також є одним із заходів щодо охорони земель.

Література:

1. Гафурова О. В. Загальна характеристика міжнародного законодавства у сфері моніторингу земель / О. В. Гафурова, К. Ю. Федосенко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право. – 2014. – Вип. 197(3). – С. 96-101.
2. Зацерковний В.І. Використання геоінформаційних технологій в екологічному моніторингу Чернігівської області / В. І. Зацерковний, С. В. Кривоберець, Ю. С. Сімакін // Аграрний вісник Причорномор'я. Технічні науки. – 2009. – Вип. 51. – С. 82–86.
3. Романко Р.М. Проблеми та перспективи інформаційного забезпечення моніторингу земель / Романко Р. М., Беспалько Р. І. // Геодезія, картографія і аерофотознімання. – 2013. – Вип. 78. – С. 218–221.
4. Губіна М. В. Міський моніторинг і основи проектної справи. Конспект лекцій: Міський моніторинг і основи проектної справи / М. В. Губіна. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 61 с.

**FUNDACJA INSTYTUT SPRAW
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**

International Scientific Conference

**INNOVATIVE RESEARCH OF LEGAL
REGULATION OF PUBLIC ADMINISTRATION**

June 16–17, 2017

**Lublin, Republic of Poland
2017**

International Scientific Conference “Innovative research of legal regulation of public administration”: Conference Proceedings, June 16–17, 2017. Lublin. 192 pages.

Chairman of the Organizing Committee of conference:

Yanush Nichiporuk, dr hab., profesor nadzwyczajny UMCS, Chairman of Board of Institute of Public Administration Affairs in Lublin.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

Проблеми реалізації міжнародного судочинства за геноцид Важна К. А.	55
Hybrid warfare as a contemporary challenge to international humanitarian law Denysenko S. I.	59
Особливості міжнародно-правового регулювання адвокатської діяльності Лішук О. В.	62
Передумови формування інституту національності судна Савич О. С., Півторак Г. Ф.	66
Особливості дефініції поняття «кіберзлочинність» у міжнародному кримінальному праві Столяр О. М.	69
ENVIRONMENTAL LAW	
Проблеми правового забезпечення національної екологічної та інноваційної політики Анісімова Г. В.	73
Предмет правового регулювання та сфера дії природоресурсного права Дейнега М. А.	77
Моніторинг земель як форма охорони земель у процесі містобудівної діяльності Ігнатенко І. В.	80
AGRICULTURAL LAW	
Щодо адміністративних послуг для функціонування аграрного ринку Павлюченко Ю. М.	84
ADMINISTRATIVE LAW AND PROCEDURE	
Адміністративно-правові засади підвищення повноважень Національної гвардії України щодо реалізації правоохоронних функцій Бєлай С. В., Морозов І. Є., Корнієнко Д. М.	88
До питання про підстави розмежування понять «неправомірна вигода» та «подарунок» Бондаренко О. С.	91
Police deviances in the view of corruption reinstitution within Ukrainian state Veklych V. O.	94
Соціальне партнерство в контексті адміністративно-правової реформи освіти в Україні Вишневська Ю. В.	98
Відповідальність за порушення трудового законодавства Крамар Р. І.	102